

EIB konsultāciju centrs, piesaistītie starptautiskie eksperti un LU attīstības programmas komandas ir pabeigušas trešā posma projektu priekšizpēti. Divu gadu garumā tika vērtēti deviņi attīstības projekti – gan plānotie Akadēmiskajā centrā, gan papildinošie LU attīstības projekti.

Stabili pamati

LU Akadēmiskā centra attīstības programmas trešā posma projektos plānots investēt 108 miljonus eiro. Līdzās Dabas, Zinātņu un Rakstu mājām, kurās kopumā ieguldīti teju 130 miljoni eiro, atradīsies jaunie pielietojamās zinātnes un tehnoloģiju pārneses centri. Paredzams, ka Rakstu māja durvis vērs 2023. gadā, bet visu Akadēmisko centru iecerēts nodot ekspluatācijā 2025. gadā. “Akadēmiskā centra izveide ļaus universitātei koncentrēt studiju un zinātnisko darbību, nodrošinot efektīvu, racionālu infrastruktūras un cilvēkresursu izmantošanu. Centrs dos attīstības impulsu ne tikai Latvijas augstākajai izglītībai un zinātnei, bet arī ekonomikai, veselības aizsardzībai un kultūrai. Studiju un zinātniskās darbības virsmērķim jābūt cilvēka dzīves kvalitātei lielo datu un digitālās sabiedrības laikmetā,” skaidro LU rektors Indriķis Muižnieks.

Akadēmiskā centra nozīmību uzsver arī LU stratēģijas padomes priekšsēdētājs prof. Andrejs Ērglis.

“Zinātne ir viens no labākajiem instrumentiem, kā tuvināt cilvēkus inovāciju radīšanai. Tehnoloģiju mājas projekts iekļausies inovāciju sadarbības platformā, ļaujot straujāk attīstīt inovatīvus produktus un tehnoloģijas, sadarbojoties zinātnieku grupām no dažādām reģiona valstīm,” pauž A. Ērglis.

Iespējami dažādi risinājumi

“Akadēmiskā centra attīstības plāni tiek veidoti saībā ar EIB, kuras uzdevums ir gan izvērtēt potenciālo investoru interesi, gan pieskatīt projektu virzību tā, lai tie spētu piesaistīt finanšu institūciju interesi. LU kredītspēja un maksātspēja ir pietiekama, lai šos projektus īstenotu paredzētajā termiņā. Finansējuma piesaistes scenāriji ir iespējami dažādi – gan tieši aizņemties, gan realizējot privātās publiskās partnerības projektus,” klāsta priekšizpētes projekta vadītāja Dace Tola. DB jau rakstīja, ka LU bija pirmā Baltijas valstu augstskola, kura saņēmusi

Zaļā gaisma finiša taisnē

Eiropas Investīciju banka (EIB) turpina iesaistīties Latvijas Universitātes (LU) Akadēmiskā centra programmas attīstībā un ir pārliecības pilna, ka finansēšanas stratēģija, kas izstrādāta trešā posma projektu priekšizpētes rezultātā, nodrošinās LU veiksmīgu turpmāko attīstību, padarot augstskolu par Baltijas pētniecības un augstākās izglītības izcilības centru

Teksts *Kristīne Stepiņa*
LU publicitātes foto

aizdevumu no EIB. Tā apgūšana vēl ir procesā un noslēgsies, pabeidzot Rakstu mājas projektu 2023. gadā.

Rūpīgi seko

EIB apstiprina, ka apsver iespēju iesaistīties LU Akadēmiskā centra projekta finansēšanā arī tā trešajā kārtā. “Šobrīd Eiropas Savienība sastopas ar vienu no visgrūtākajiem brīžiem tās vēsturē. Koronavīrusa pandēmijai būs spēcīga ietekme uz ekonomiku, un mums ir jāspēj reaģēt vienoti un pārliecinoši, neizšķērdējot ne minūti. EIB jau vairākkārtīgi ir parādījusī, ka tā spēj sniegt atbalstu tad, kad tas ir visvairāk nepieciešams. Un tā ir gatava to darīt vēlreiz,” uzsver EIB viceprezidents Tomass Estross (*Thomas Östros*). “Kopā ar dalībvalstīm, Eiropas Komisiju un citiem finanšu partneriem, cik ātri vien iespējams, tiks piedāvāta jauna finanšu pakete, kas ļaus mobilizēt 40 miljardus eiro un būs pirmais atbalsts uzņēmumiem, jo īpaši mazajiem un vidējiem, kuriem tas visvairāk nepieciešams. Latvija ir spējusī pierādīt savu ilgtspēju, un EIB ir gatava savu iespēju robežās turpināt atbalstīt šīs valsts projektus,” konstatē T. Estross.

Kā finansēt

Kā potenciālos trešā posma attīstības programmas finansējuma avotus EIB konsultāciju centrs iesaka Eiropas Savienības (ES) struktūrfonda grantus, starptautisko aizdevēju finansējumu, LU pašu kapitāla ieguldījumus vai investoru piesaistītus līdzekļus privātās publiskās partnerības modeļa ietvarā. Nekonsolidētie LU finansiālās darbības rezultāti 2019. gadā liecina, ka pērn augstskolas bilances vērtība palielinājusies par 1,7%, sasniedzot 181 miljonu eiro, bet LU apgrozījums (budžeta ieņēmumi) – 100,8 miljonus eiro. “Pētījums ir devis ieskatu projektu finanšu parametros un palīdzējis LU sagatavot trešā posma plānus. Priekšizpētes ietvaros tika intervēti vairāki investori un nekustamo īpašumu projektu attīstītāji, kas sniedza vērtīgus ieteikumus. Ir izvērtēti dažādi iespējamie scenāriji un izpētītas augstskolas iespējas nodrošināt pašu kapitālu un aizņemties trešā posma attīstībai, piesaistot līdzekļus arī no savu nekustamo īpašumu pārdošanas. Ir arī ieskicēti dažādi privātās publiskās partnerības risinājumi,” priekšizpēti raksturo EIB konsultāciju centra pārstāve Čiara Kontinzenza (*Chiara Continenza*). ■

Papildinošie LU attīstības projekti:

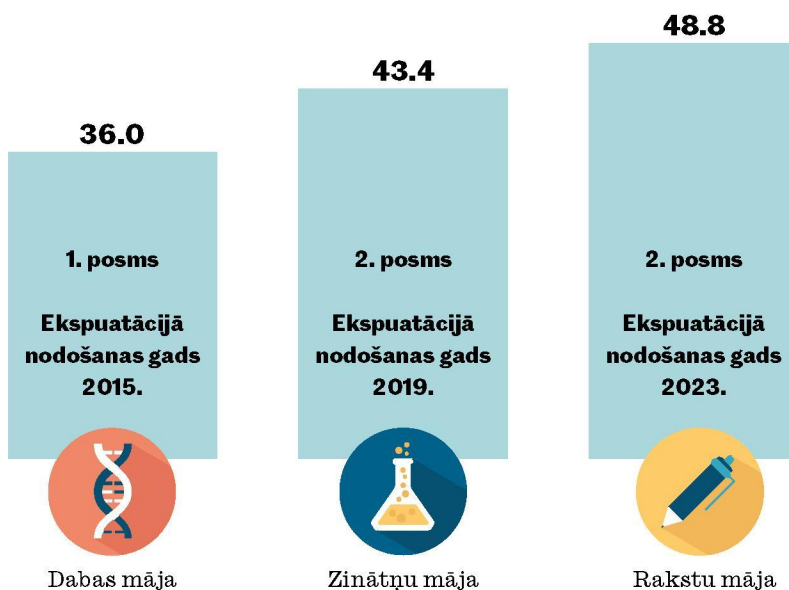
- LU akadēmiskās bibliotēkas un Mišņa bibliotēkas modernizācija;
- Vēsturiskās ēkas Raiņa bulvārī 19 rekonstrukcija;
- Fotonikas centra un astrofizikas observatorijas renovācija;
- Botāniskā dārza modernizācija;
- Mantojumā saņemto īpašumu renovācija.

Akadēmiskā centra attīstības projekti:

- Veselības māja;
- Tehnoloģiju māja;
- Čempionu jeb sporta māja;
- Studentu viesnīca un vieslektoru apartamenti.

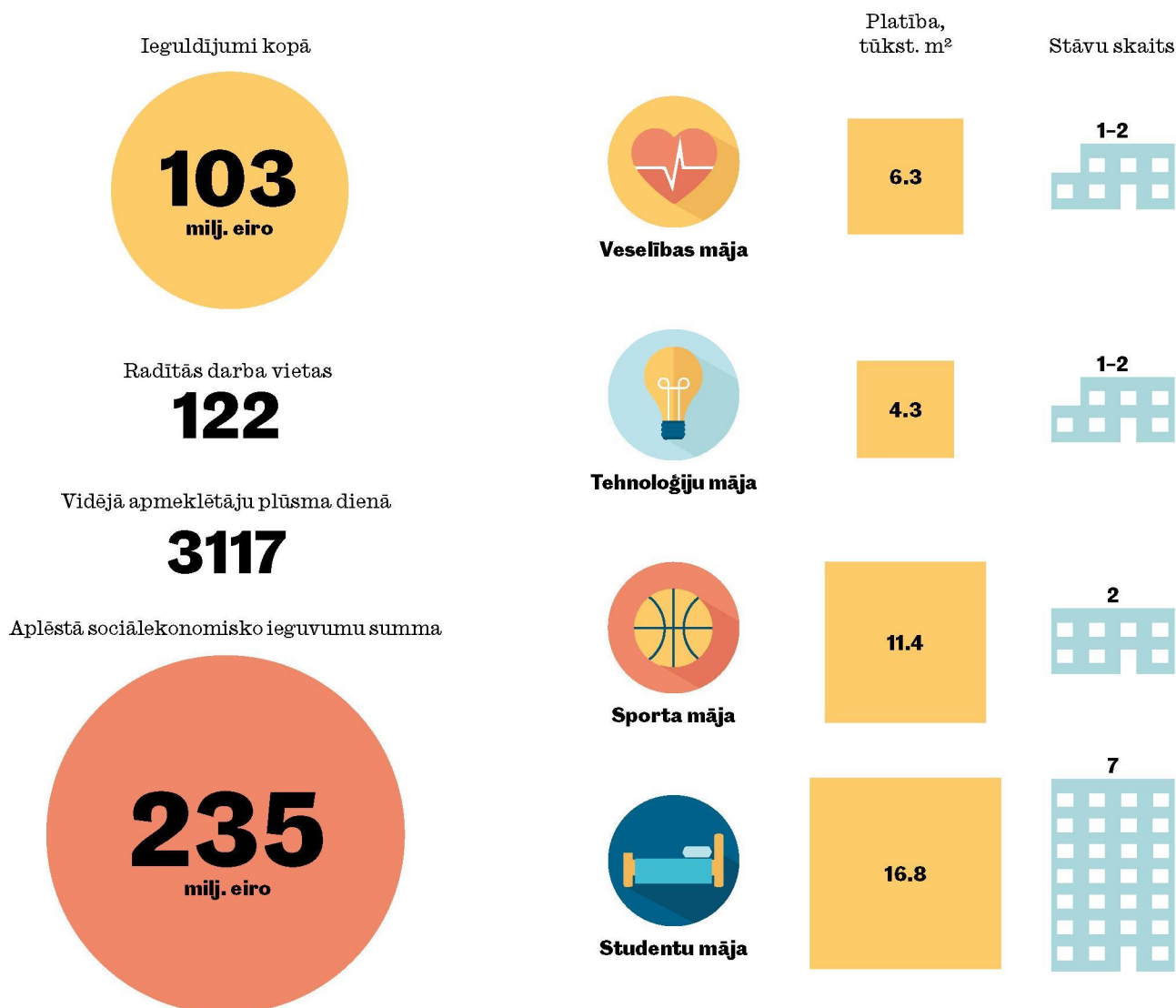
LU Akadēmiskais centrs

■ Būvniecības un aprīkojuma izmaksas, milj. eiro (ieskaitot nodokli)

Avots: Latvijas Universitāte

Attīstības programmas 3. posma projektu informācija

Avots: Latvijas Universitāte

Tehnoloģiju māja

Tehnoloģiju mājā plānots koncentrēt visu LU zinātnes ekselenci, tajā būs moderni aprīkotas laboratorijas, un tā darbosies kā tehnoloģiju attīstības un pārneses centrs. Tehnoloģiju mājas sastāvā iekļauti trīs centri:

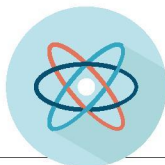
- dzīvības zinātņu centrs;
- augstas enerģijas daļiņu centrs;
- materiālmehānikas un prototipēšanas centrs.

Dzīvības zinātņu centrs

Mērķis - nodrošināt jaunu tehnoloģiju un produktu izstrādi dzīvības zinātņu jomā, sadarbības attīstība ar industriju un jaunuzņēmumu veidošana.

Radīt materiāltehnisko bāzi jaunu tehnoloģiju, ražošanas sistēmu un produktu un pakalpojumu radīšanai farmācijas un medicīnas nozarēs.

Augstas enerģijas daļiņu centrs

Mērķis - izveidot infrastruktūru, lai komercializētu augstas enerģijas starojuma pētniecību, atbalstīt gan esošās radiācijas tehnoloģijas, gan inovatīvu tehnoloģiju izstrādi, stiprināt akadēmisko aprindu un rūpniecības partnerību radiācijas zinātnes un tehnoloģiju jomā.

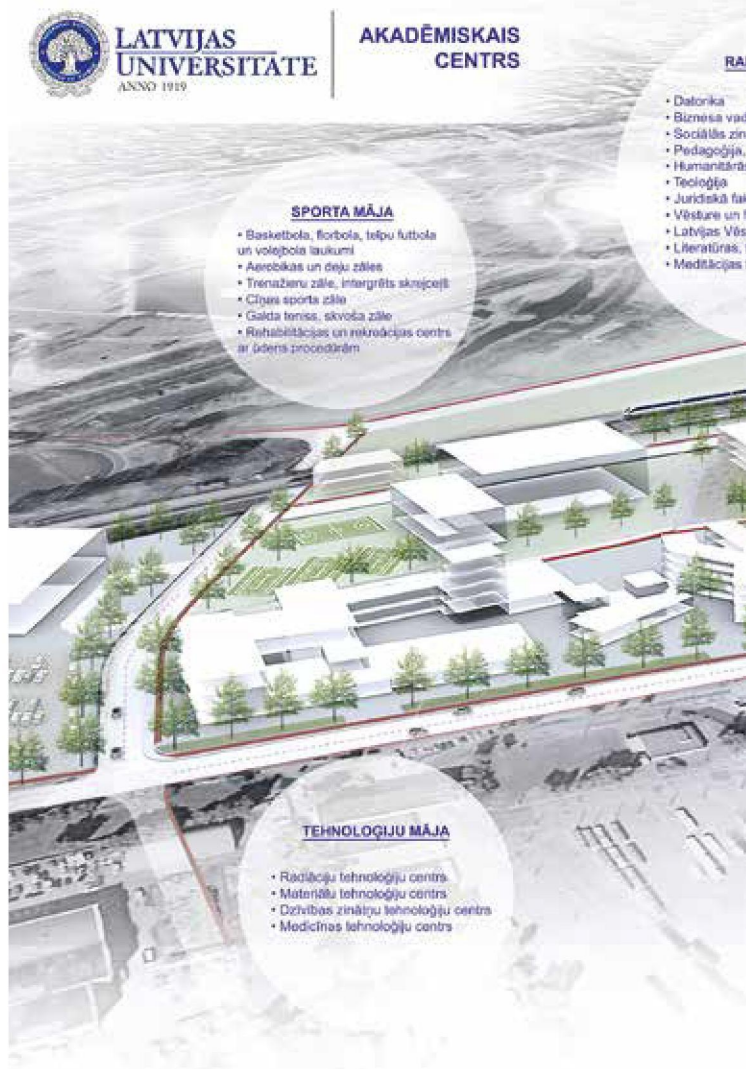
“Jau šobrīd LU ir daudz projektu, kuros tiek izstrādāti prototipi, kuru tehnoloģiju gatavības līmenis vēl ir zems. Ir nepieciešams specifisks aprīkojums, lai paceltu šo prototipu tehnoloģiju gatavības līmeni un pievirzītu tos tuvāk tirgum,” skaidro Latvijas Universitātes Ķīmiskās fizikas institūta direktors, centra zinātniskais eksperts, Dr. ķīm. Donāts Erts.

Materiālmehānikas un prototipēšanas centrs

Mērķis - attīstīt kompozīto materiālu izpēti aviācijas un kosmosa nozares vajadzībām, jaunu materiālu, prototipu un ražošanas tehnoloģiju dizains un modelēšana.

“Tehnoloģiju mājas materiālmehānikas un prototipēšanas centrā cita starpā ir paredzētas materiālu testēšanas iekārtas, kas ļaus veikt starptautiski konkurētspējīgus augstas kvalitātes zinātniskus pētījumus. Jau šobrīd kā vienīgie Baltijā veicam materiālu un konstrukciju testēšanu akreditētā laboratorijā. Kas svarīgi - Tehnoloģiju mājā ir paredzēta laboratorija, kur būs iespējams izgatavot paraugus no kompozītmateriāliem un vēlāk arī prototipus ar, piemēram, 3D drukas palīdzību,” stāsta LU Materiālu mehānikas institūta direktors, centra zinātniskais eksperts Egils Plūme.

DABAS MĀJA

Eka nodots ekspluatācijā 2015.gadā

- Bioloģija
- Ķīmija
- Optometrijas un redzes zinātnes
- Ģeogrāfija un zemes zinātnes
- Medicīnas fakultātes farmācijas bakalaura un maģistra programmu studenti
- 6 valsts nozīmes pētniecības centru laboratorijas

ZINĀTŅU MĀJA

- Medicīna
- Fizika un matemātika
- Kardioloģijas un regeneratīvās medicīnas institūts
- Motoriņu mehānikas institūts
- Atomfizikas un spektroskopijas institūts
- Fizikas institūts
- Astronomijas institūts
- Bioloģijas institūts

VIESU MĀJA UN STUDENTU MĀJA

- Studentiem
- Vieslektoriem
- Pirmajos stāvos apkalpes objekti

Studentu viesnīca un vieslektoru apartamenti

Mērķis – radīt studentiem modernu dzīvestelpu, kuras dzīvokļi un koplietošanas telpas būs aprīkotas ar visu nepieciešamo ērtai un mūsdienīgai dzīvošanai. Studentu mājā aptuveni 900 kvadrātmetru ir paredzēti studentiem nepieciešamajiem pakalpojumiem. Studentu viesnīcu un vieslektoru apartamentus varētu attīstīt kā publiskās partnerības projektu.

“Tirgus un attīstītāji ir vairāk ieinteresēti iesaistīties projektos, kam ir komerciāls potenciāls, savukārt tiem objektiem, kas nodrošina sociālekonomiskos ieguvumus/labumus, ir jāmeklē dažādu fondu un grantu finansējums vai, piemēram, starptautiskas finanšu institūcijas aizdevums,” vērtē priekšizpētes projekta vadītājs R. Rotkalis.

Veselības māja

Mērķis – ārstniecības, pedagogijas un zinātnes sinerģija, jaunu ārstniecības tehnoloģiju izstrāde, sociālās pediatrijas un ģimenes ārstu ekselences centru izveide.

Veselības māja iecerēta kā medicīnas zinātnes un primārās veselības aprūpes sinerģija – tajā studenti gan apgūs zināšanas, gan praktizēs, poliklinikā medicīnas pakalpojumus varēs saņemt gan LU studenti un darbinieki, gan pilsētas iedzīvotāji.

“Šķiet, ka atbildi, kāpēc veselība cilvēkiem ir svarīga, mēs meklējam vairāk kā 2400 gadus, kad sengrieķu filozofs Sokrats nonāca pie idejas, ka ”veselība – tas vēl nav viss, bet bez veselības – viss ir nekas”. Veselības māja ir Latvijas Universitātes ieguldījums šī jautājuma kontekstā, uzsākot ārstēt slimību, kamēr tā vēl nav kliniski izpaudusies. Tas īpaši svarīgi bērniem, jo jebkura novēloti konstatēta un ārstēta slimība apdraud viņu attīstību. Veselības mājā pakalpojumus varēs saņemt gan studenti, gan pilsētas iedzīvotāji,” pauž Medicīnas fakultātes dekāns, profesors Valdis Folkmanis.

Sporta māja

Mērķis – veidot sporta ekosistēmas centru Latvijā, nodrošinot plaša spektra pakalpojumus sportā, veselīga dzīvesveida popularizēšanā un dzīves kvalitātes nodrošināšanā.

Čempionu jeb sporta mājā būs divas transformējamas zāles, kuras varēs piemērot dažādiem sporta veidiem. Studentu rīcībā būs arī plašs baseins un trenāžieru zāle. Šis komplekss būs pieejams ne tikai LU saimei, tā infrastruktūru varēs izmantot arī pārējie pilsētas iedzīvotāji.

“Čempionu māja ir savā ziņā unikāls sporta objekts, kas nodrošinās LU studentiem un darbiniekiem, kā arī Rīgas iedzīvotājiem aktīva dzīvesveida iespējas, profesionālām komandām un sportistiem piemērotus apstākļus un attīstīs sporta zinātnes studiju programmas ar plašām rehabilitācijas un diagnosticēšanas iespējām iedzīvotājiem. Tas sevi ietver divas lielas zāles komandu sporta veidiem, fitnesa un deju zāles, baseinu, skrejceļu, trenāžieru zāli un citas sportošanas iespējas,” atklāj LU Sporta centra direktors, Sporta mājas priekšizpētes projekta vadītājs Uģis Bisenieks.